

Utdrag frå Regional plan for attraktive senter i Hordaland

Regional plan for attraktive senter | Hordaland fylkeskommune

Regionsenter fastsett i regional plan

Kriterier for regionsenter

Eit regionsenter er ein tettstad som inneheld senterfunksjonar som handel og tenester for eit definert omland. Dagens kommunegrenser er grunnlag for fleire funksjonsinndelingar og forvaltningsgrensar, det er difor tenleg å leggje desse til grunn ved fastsetjing av omland til regionsentera.

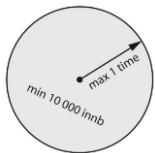
Planen legg opp til at regionsentera skal vere så robuste at dei vil fungere også om kommunegrensene blir endra. Eit hovudpoeng med regionsentera er at befolkninga skal kunne nå dei fleste funksjonar og tenester innan ein rimeleg reiseavstand slik at ein sikrar balansert utvikling i heile fylket. Regionsentera er eit mellomnivå mellom fylkessenteret og kommunesenteret. Regionsentera har ei viktig rolle i å tilby innhald og funksjonar som ein ikkje kan forvente å finne i alle kommunar.

Ein times køyretid er valt som ein rimeleg avstand frå bustad til regionsenter. Dette er litt i overkant av vanleg pendlingsavstand, men er valt som akseptabel avstand for tenester som ein ikkje nyttar kvar dag.

For at eit regionsenter skal kunne ha tilbud ut over det som alle kommunar har, bør det ha eit omland som omfattar minst 10.000 innbyggjarar. Dette gir potensiale for meir mangfald i tenester og handel.

Kriterier for utveljing av regionsenter i Hordaland:

- Eksisterande regionsenter ligg fast
- Alle innbyggjarar skal kunne nå eit regionsenter innan ca. ein times køyring
- Regionsentera skal ha eit omland på minimum 10.000 innbyggjarar
- Nye regionsenter rundt Bergen må ha eit omland med meir enn 25.000 innbyggjarar

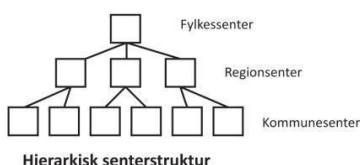
Både køyretid og innbyggjartal endrar seg over tid. For å ha mest mogeleg stabilitet i senterstrukturen er det grunn til å ta omsyn til befolkningsprognosar og vedtatte endringar i transportnettet. I kvar region er det også grunn til å vurdere andre moment som til dømes identitet, attraktivitet og vekstpotensiale.

Det let seg ikkje gjere å lage ein senterstruktur som ikkje er utan tilpassing og modifikasjon i praksis. Omland kan variere frå funksjon til funksjon og frå teneste til teneste. Nokre oppgåver kan styrast, til dømes spesialisthelseteneste, andre er frie val og konkurranseutsett, til dømes handel. Omlandsavgrensingane på kartet over senterstruktur må sjåast på som grunnlag for konkrete vurderingar og ikkje som absolutte grenser.

Senterstrukturen i Hordaland opprettheld same hierarkiske struktur som tidlegare fylkesdelplan for senterstruktur, med følgjande nivå:

- Fylkessenter: Bergen
- Regionsenter fastsett i regional plan
- Kommunesenter fastsett av kommunen
- Bydelssenter i Bergen fastsett av kommunen
- Lokalsenter kan fastsetjast i kommuneplan
- Nærsenter kan fastsetjast i kommuneplan

Senterstrukturen i Hordaland tar utgangspunkt i at Bergen som fylkessenter ligg fast, samt at kommunane sjølv definerer kommunesentera og dei lokale sentera. Denne planen fastsett dei regionale hovudsentera – kalla regionsenter – og legg rammer for ei arbeidsdeling mellom fylkessenter, regionsenter og kommunesenter. For å skape balanse mellom sentera må ein ved utvikling av det einskilde senter ta omsyn til den rolla sentera spelar i senterhierarkiet.

Hierarkisk senterstruktur

Om nye regionsenter og omlandskommunar

Regional plan for attraktive senter fastsett regionsenter og avgrensing av omland.

Planen opprettheld alle regionsenter frå Fylkesdel-plan for senterstruktur frå 2002, men endrar kriteriene for regionsenter og justerer omlandsgrensene noko.

Det er ikkje lenger lagt til grunn at eit region-senter må vere senter for fleire kommunar, men ein kommune kan ha eit regionsenter dersom folketalet tilseier det. Det er med andre ord grunnlaget for regionale oppgåver i senteret som er i fokus. På den andre sida er det ikkje ønskjeleg med unødige mange senter, og i sentrale strøk vil det ikkje vere ønskjeleg med fleire senter utan eitt stort folketalsgrunnlag.

Planen legg til grunn Klepppestø (Askøy kommune) som nytt regionsenter av omsyn til folketal og trong for å gjere kommunen meir sjølvforsynt. Det er ei føremøn om regionsentera blir meir like i folketalsgrunnlag og Klepppestø kan avlaste fylkessenteret Bergen som har stort folketalsgrunnlag.

I tillegg blir Husnes (Kvinnherad) lagt til som regionsenter fordi avstanden til næraste regionsenter er stor, kommunen har eit folketal på over 10.000 og har alt i dag ein rekkje regionale funksjonar. Senteret vil ikkje endre Leirvik (Stord) sin status som regionsenter.

Kommunane Osterøy, Vaksdal og Samnanger soknar i retning Bergen. Indre Arna er eit naturleg stoppepunkt og senter som kan fungere som senter med regionale funksjonar for fleire kommunar dersom det blir lagt til rette for det. Den regionale planen legg til grunn at Indre Arna skal ha relevante regionale funksjonar for Osterøy, Vaksdal og Samnanger.

Jondal kommune trekkjer etter opninga av Jondalstunnelen i retning Odda og Kvinnherad i tillegg til Kvam. Både Kvam og Odda har trong for befolkningsgrunnlag i frå Jondal. I den regionale planen er Norheimsund oppretthaldt som regionsenter for Jondal.

Austevoll er i ei særstilling grunna avstand og mangel på fastlandssamband via veg, samstundes som det er ein relativt folkerik kommune i vekst. Nye vegsamband som kan vere mogelege i eit langsiktig perspektiv kan endre Austevoll si tilknytning til fastlandet. Tysnes er i same situasjon og vil bli påverka av val av trase for E39. Austevoll er i denne planen knytt til Bergen kommune.

Regional plan for attraktive senter | Hordaland fylkeskommune | 14

Regional plan for attraktive senter | Hordaland fylkeskommune | 16

Namn på regionsenter	Kommune med regionsenter	Andre omlandskommunar
Knarvik	Lindås	Meland, Radøy, Modalen, Masfjorden, Austrheim, Fedje
Vossevangen	Voss	Granvin, Ulvik, Eidfjord
Straume	Fjell	Sund, Øygarden
Klepppestø	Askøy	-
Osøyro	Os	Fusa
Norheimsund	Kvam	Jondal
Odda sentrum	Odda	Ullensvang
Leirvik	Stord	Bømlo, Fitjar, Tysnes
Husnes	Kvinnherad	-

Regionsenter i Hordaland.

Kommunane Etne og Sveio nyttar regionale funksjonar i Haugesund. Kommunane Osterøy, Vaksdal og Samnanger kan nytte relevante regionale funksjonar i bydelssenteret Indra Arna. Austevoll kommune kan nytte regionale funksjonar i Bergen sentrum og Rådal/Lagunen.